

סיכום ישיבת מנהלת נחלים ושטחים פתוחים ערד מס' 4

משתתפים:

ראה רשימת משתתפים (נספח א')

דיון:

1. מטרת הישיבה:

- א. מעקב אחר נושאים לטיפול מישיבת מנהלת מס' 3.
- ב. העלאת נושאים סביבתיים וחברתיים לדיון וקידום לפי ועדות עבודה.

2. מצ"ב מצגת ישיבת המנהלת. סיכום הישיבה והמצגת הועלו לאתר רשות ניקוז ים המלח.

3. נושאים מרכזיים לפי ועדות המשנה:

א. תיירות וטיילות:

1) **שביל ישראל לאופניים, דנה רודד- נפתח מקטע מצדה- נווה זוהר ומקטע ערד- בקעת הקנאים.** ההערכה היא כי עברו בשביל זה כ-12,000 רוכבים עד היום. מקטע מצדה- ערד הינו מקטע יציאה מהעיר, שביל ישראל עובד על תכנון מקטע יתיר-ערד. יש כרגע על הפרק 2 חלופות כניסה: אחת מכיוון כביש 31 שתשתלב עם שביל אופניים קיים והחלופה השנייה היא כניסה מכיוון השכונות. חלופה 1 היא החלופה המועדפת.

מקטע עירוני: חשוב לקדם את המקטעים העירוניים. לבקשת ראש העיר הוקם צוות עבודה רשותי לקידום ענף הרכיבה על אופניים. ממסקנות הצוות - חשוב לקדם שבילי רכיבה נוספים על מנת לעבות את אפשרויות הרכיבה בסביבת העיר ערד, בעדיפות ראשונה שביל ערד-עין בוקק אשר סומן בחלקו על ידי רטי"ג, וכן יש לקדם שירותי מזון באזור המצפור.

שבילי הליכה:

● **שביל ישראל ברגל, אנה סנדלר- התוואי החדש אטרקטיבי יותר, הגיעו הרבה מאוד מטיילים. בשנת הקורונה היו הרבה מאוד פיקים של מטיילים, בפסח הייתה תפוסה של 100%.**

● עלה רעיון להקים מיזמים popup glamping.

● שבילי טיול היוצאים משכונות העיר - נדרש לבחון אפשרות ליצירת שבילים מעגליים

● **מפת טיולים- לא מעודכנת כרגע, יחד עם רשות ניקוז ים המלח יתבצע עדכון של המפה מאזור תל ערד עד מצדה.**

3) **דרך ארץ ים המלח, אנה סנדלר- שיתוף פעולה עם המועצה האזורית תמר בנושא שטחים פתוחים. הנגשת תצפיות- הוגש קול קורא "מורשת בלתי מוחשית" לצורך איתור נק' תצפית בשיתוף רטי"ג.**

4) **המוצר הדרומי, אנה סנדלר- מתוכנן בחודש אוגוסט אירועים באזור הנגב המזרחי בנושא כוכבים- ערד לוקחת חלק באירועים האלו.**

ב. חינוך וקהילה:

1) **ניקיון נחלים, שרית מויאל- שנת הקורונה הייתה מאתגרת לקידום פעילויות חינוכיות, אבל כרגע ישנה מגמת שיפור והגופים השונים מקדמים פעילויות בנושא שמירה על ניקיון. הרבה תקציבים והגשות של קולות קוראים מכוונים לנושא שמירה וחינוך סביבתי. בתקופת הקורונה חלק ממוסדות החינוך (בית ספר קדם ותנועת הצופים) יצאו לנקות את נחל כידוד מבואת המצפור, נחל זוהר והמלחה.**

עמוד 1 מתוך 6

- (2) חינוך מבוסס מקום, שרית מויאל – תלמידי בתי הספר לא יצאו לטיולים שנתיים השנה. במסגרת תכנית "חינוך מבוסס מקום" בשיתוף עם רשות ניקוז ים המלח נוציא מעל 2000 תלמידים לסיורי נחלים באזור ערד. במהלך החופש הגדול תלמידי בתי הספר יקבלו הסברה בנושא סביבה באמצעות מדריכים.
- (3) שיעור טיול, נעה כהן קיסניגר – בית הספר הדמוקרטי קדם קיימו אחת לשבוע "שיעור טיול" במהלכו הם יצאו לטייל בתוך העיר ומחוצה לה, בהתחלה כל תלמיד יצא לצלע הוואדי שלידו והם קיבלו משימות סביבתיות שונות. בתקופת הקורונה זה היווה עבורם מרחב פתוח ונעים לשהות מעבר לשיעורי הזום הרבים.

ג. תכנון ומדיניות:

- (1) עדכונים שוטפים, דנה רוזד :
- טיילת סף מדבר : עובדים על התכנון המפורט של המצפור.
 - שיקום ראש נחל יעלים : מתקדים בתכנון ביצוע, על אף שהנחל יושב באזור התעשייה הוא נכנס כחלק מתכנית העבודה של הנחלים בערד.
 - תכנית כוללת : הסתיימה עבודה על פרק הרקע. מחכים לפרקי החלופות והוראות התכנית על מנת ליישם את המדיניות הסביבתית המתאימה.
 - שדרוג קו שפכים ערד : סיימו תכנון, בתאגיד מחכים לשיפוט הנדסי.
- (2) מחקר פלישת מינים מהעיר ערד, מיכאל בלכר – מחקר פורץ דרך ברשויות המקומיות, שממומן גם ע"י הקרן לשטחים פתוחים. ערד הגישה פרויקט מחקר בשיתוף מו"פ מדבר וים המלח שבוחן איך עיר משפיעה על המרחב המדברי שנמצא סביבה. המחקר עוסק בצמחי נוי שנשתלו בערד והם אלו שמהווים בעיה מבחינתנו. הוגשה המלצה ראשונה למחלקת הגינון וגם לגופים שעוסקים בחינוך.
- (3) ועידת אקלים אזרית, נעה כהן קיסניגר – בעקבות הקורונה ובהמשך לוועידות האקלים הארציות שארגון חיים וסביבה ארגנו כל שנה הוחלט שהשנה יצאו עם קול קורא של ועידות אקלים אזריות- הוגש קול קורא משותף עבור תמר, ערד וירוחם. המטרה של הועידה היא לייצר אירוע שיא אזורי שמעלה את נושא האקלים, ליצור תכנית שבה נערכים לשינויים שצפויים להיות ותכנית שבה אנו מציגים כיצד אנו מפחיתים את השפעה של משבר עתידי. פנינו לראשי הרשויות והם אימצו את המהלך הזה. במהלך יוני-יולי נקיים את הועידה ונחשוף את זה לתושבים. מקווים שבשנתיים הקרובות נסיים את כתיבת התכנית.
- (4) תכנון ופיתוח פארק ערד, דנה רוזד – הוקמה מנהלת ונחתם חוזה בין קק"ל לעיריית ערד. נכתבה פרוגרמה בסיסית לקידום תקציבים. רשות ניקוז ים המלח נכנסת כשותפה לתכנית. ב06.06.21 יתקיים טקס השקה. התושבים העלו צורך לנסות לחזק את החיבור של הפארק לעיר. מבחינת ההשפעות האקולוגיות, הסקר טבע עירוני מראה שהשטח פחות רגיש ממה שמוצג במפה הארצית ומבחינת תמ"א 35 מדובר על מרקם כפרי, נשמח לחשוב יחד בהמשך האם יש דרך לבצע את ההרחבה עם מינימום נזקים.

ד. פיקוח ואכיפה:

- (1) יחידת השיטור העירוני של ערד, דנה רוזד – לנושא של ביטחון ובטיחות בשטחים הפתוחים, השיטור העירוני של ערד התחיל בפילוט סיורים בברכת צפירה.
- (2) פגיעה בערכי טבע בשולי העיר, דנה רוזד – הובאה דוגמא של פגיעה בנוף כתוצאה משפיכת פסולת בניין על מצוק ע"י קבלן, אנו מקדמים שיתוף פעולה של הרשות המקומית ורטי"ג לטיפול בנושאים דומים. במקביל יש להכניס להנחיות המרחביות של עבודות בשולי העיר, אשר אינם בסביבה נחלית, התייחסות למפגעים בחזיות וקווי בניין אחוריים.
- (3) פסולת בשטחים פתוחים, עדן אוליאל – "יחידת ינשוף" זוהי יחידה שפועלת נגד שריפות והשלכות פסולת בשטחים הפתוחים, היחידה עובדת מול הגני"ס ובשיתוף פעולה איתו. עדן הוא הרכז במחוז דרום (אשדוד עד אילת) ואיתו עובדים 4 פקחים. תחום השיפוט של ערד הוא גדול מאוד וקשה לשלוט על כל השטחים האלו, חשוב לבצע אכיפה בכל הקשור לפסולת ניתן לקחת דוגמא מרשויות אחרות בנושא (לדוגמא רהט), שווה לקיים פגישה/ סיור למידה איתם.

4) פרויקט 500, עזרא ששון- ימשיך ככל הנראה עד יולי, הפרויקט מאפשר ניקיונות בסדר גודל מאוד משמעותי. הצוות שעסק בפינוי מינים פולשים נעצר, אם הפרויקט אכן ימשיך עד יולי נוכל לגייס אותם ולחדש את זה.

דין :

- 1) מפת טיולים, עזרא ששון – רט"ג : ישנם סימונים במפה לדוגמא השביל הירוק שמגיע מערד לכיוון ברכת צפירה, ישנו קטע ששייך לתמר, בקטע הזה אנו נתקלים בפציעות של אנשים, מלבד סימון השבילים חשוב להציב שם בולדרים ולדאוג לתחזוקה.
- 2) יחידת החילוץ, דנה רודד, יח"ס : באזור ברכת צפירה קיימת בעיית שילוט. יש כוונה לבצע שביל עולה ושביל יורד, רט"ג יצאו למכרז והם מטפלים בנושא. זה יכלול את השלטים. הנושא חשוב בין היתר כדי להקל בניווט של יחידת החילוץ. בנוסף ישנה בקשה להוסיף באזור חניון הלילה של ברכת צפירה נק' SOS WIFI – הפתרון הוא להוסיף שלטים ליד נק' הסהרונים שיבהירו למטיילים איפה יש נק' קליטת wifi.
- 3) יחידת ינשוף, עזרא ששון- יחידת ינשוף יצרה מהפך בכל הנגב, גם אצל חקלאים ששרפו גזם עד היום, נעשו מצבעים בשיתוף עם המשטרה והוחרמו עשרות משאיות, המשמעות הכלכלית היא גדולה. חשוב שכל קבלן ידע שבמשאית שלו יש ציפ שיודע לזהות איפה הוא שופך את הפסולת שלו.
- 4) עבודה בשטחים הפתוחים, עזרא ששון- שיתוף הפעולה של רט"ג עם עיריית ערד הוא טוב מאוד וזה מוכיח את עצמו פרויקטים כמו שביל ישראל, שביל האופניים והחניונים שפיתחנו. לגבי נושא הביטחון כשיש שומר אין פריצות לרכבים, אך המצב שונה כשאין שומר, הפתרון הוא יותר שת"פ בין המשטרה והצבא יחד עם העיניים של רט"ג בשטח.
- 5) תחזוקה של השטחים הפתוחים, עזרא ששון- לא פשוט לתחזוק, העלויות גבוהות ומורידים הרבה פעמים שטחים של רט"ג, מבקש הסברה של העירייה בנושא ניקיונות ובטיחות.
- 6) שי טחנאי – בעבר הייתה עמותה שנקראת "קשר מדבר יהודה" באמצעותה העירייה מינפה את הפעילות של התושבים, חשוב להמשיך לערב את התושבים. לגבי שביל ישראל- ערד זו העיר עם הכי הרבה מלאכי שביל בארץ וזה כנראה ימשיך לגדול- צריך להתכונן לזה.
- 7) מבקש לקבל תשובות לגבי פרויקט טבע עירוני. לגבי פארק ערד, חושב שצריך לייעד אותו כפארק טבע עירוני ולהרחיב אותו יותר מזרחה לכיוון העיר. ניתן למזער את הפגיעה בסביבה עם תכנון נכון, לדוגמא פארק עמק הנרקיסים בדימונה. עמיר גלילי עשה עבודת דוקטורט על דפוסי התנהגות ותרבות הפנאי של בדואים שחיים בסביבה- כדאי ללמוד את זה.
- 8) ראש העיר עו"ד ניסן בן חמו- ההשקעה שלנו בחינוך הסביבתי של ילדים ונוער הוא חלק מאוד חשוב בתפיסה הסביבתית העתידית שלהם.

רשמה : מוריאל קוסומנו

העתקים :
משתתפים- נספח א'
איתי פרימן - מנכ"ל רשות ניקוז ים המלח

נספח א' – רשימת משתתפים בישיבה לפי גופים

גוף	שם	תפקיד
עיריית ערד	עו"ד ניסן בן חמו	ראש העיר
	סיון כהן אביטן	חברת מועצת ערד ויו"ר ועדת איכות סביבה
	גרי עמל	מנכ"ל העירייה
	רחל לנצינר	מנהלת מחלקת חינוך
	רומי כוריאל	מתכנתת עירונית אסטרטגית
	יואב פלישר	מנהל מחלקת הגינון
	אנה סנדלר	תיירות ערד
	הילה צחי	מנכ"לית חכ"ל ערד
	יערה חסאר	עוזרת מנכ"ל עיריית ערד
	רשות ניקוז ים המלח	מוריאל קוסומנו
איילה אברהמי גובר		מנהלת היחידה לאיכות הסביבה נגב מזרחי
נעה כהן קיסינגר		רכזת קיימות
שרית כהן מויאל		רכזת חינוך
נוי אביטן		רכזת פסולת
דנה רוזד		מתכנתת סביבתית
עזרא ששון		מנהל מרחב נגב צפוני
עדן אוליאל		רכז תחום פסולת
אודי קולומבוס		אקולוג נגב צפוני
גימיל אלעטראש		פקח
יח"ס נגב מזרחי	טלילה ליבשיץ	רכזת קהילה ויער צפון הנגב
	סבטלנה טליס	רשות העתיקות
	רננה אילן	המשרד להגנת הסביבה
	רעות ברגר-טל	משרד השיכון
	חני שליו	משרד השיכון
	שי טחנאי	החברה להגנת הטבע
	שעיה קרפ	תאגיד המים מעיינות הדרום
	ד"ר אופיר כץ	מכון מחקר ים המלח
	מיכאל בלכר	מכון מחקר ים המלח
	ויקטור ויינר	מכון מחקר ים המלח
איתי אבני	רשות מקרקעי ישראל	

נספח ג' – מסגרת עבודה

1. המנהלת מורכבת מוועדת היגוי רחבה בה חברים כל השותפים.
2. המנהלת הינה וולונטרית, החלטותיה מתקבלות בהסכמה.
3. בראש המנהלת עומד ראש עיריית ערד, עו"ד ניסן בן חמו.
4. המנהלת מתכנסת פעמיים בשנה, או לפי צורך.
5. סדר היום של המנהלת יישלח מראש וייקבע על בסיס ועדות עבודה.

איש קשר	נושאים לדוגמא	חברי ועדה	מרכז ועדה	וועדת עבודה
דנה רוזד danar@negevenv.org.il	תכנון שכוונות חדשות, תשתיות; יישום הנחיות מרחביות; תאום בין תכניות אב; מידע מרחבי; ייזום פרויקטי פיתוח ומענה לק"ק; מחקר אקולוגי.	יח"ס; אגף הנדסה; משרד השיכון; רמ"י; תאגיד הביוב; קק"ל; רט"ג;	יח"ס נגב מזרחי	תכנון ומדיניות
יערה חסאר yaara_h@arad.muni.il	פסולות בנחלים; דיווח על מפגעים; פריצות לרכבים.	מנכ"ל; אגף תברואה; רמ"י, רט"ג, תאגיד הביוב, רשות בדואים.	מנכ"ל עירייה	תחזוקה, אכיפה ופיקוח
אנה סנדלר annas@kalkalit-arad.co.il	פרויקט סף המדבר; תשתיות מטיילים שאינן בשמורת טבע; שבילי ערד למיניהם; פרויקטים תיירותיים; חניוני לילה.	חברה כלכלית; רט"ג; עמותת תיירות; קק"ל; רשות הבדואים.	חברה כלכלית	תיירות וטיילות
שרית מויאל Saritm@negevenv.org.il	מגבונים בנחלים; תכניות חינוכיות; אירועי שיא; שילוב פעילות חינוכית בפרויקטים הנדסיים.	אגף חינוך; יח"ס; קק"ל; רשות בדואים.	יח"ס נגב מזרחי	חינוך
מוריאל קוסומנו moriel@dnda.org.il	ריכוז פעולת המנהלת.	מנכ"ל עירייה; יח"ס; רשות ניקוז ים המלח.	רשות ניקוז ים המלח	תכלול